

Список використаних джерел

1. Порядок присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії : затв. постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/44-2022-%D0%BF#Text>
2. Про запобігання корупції : Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>.

Тимошевська Світлана Ігорівна,

здобувач науково-дослідної лабораторії з проблем протидії злочинності Національної академії внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ КВАЛІФІКАЦІЇ СУБ'ЄКТІВ ТА СУБ'ЄКТИВНОЇ СТОРОНИ В СТАТТІ 195-5 КУПАП

Права людини в Україні є найвищою цінністю держави. Будь-які протиправні діяння чи в окремих випадках бездіяльність з боку посадових осіб або громадян вважаються порушеннями, за які передбачено юридичну відповідальність.

У статті 195-5 Кодексу України про адміністративні правопорушення визначено адміністративну відповідальність за незаконне зберігання спеціальних технічних засобів негласного отримання інформації та встановлено адміністративні стягнення у вигляді накладення штрафу на громадян від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією спеціальних технічних засобів для зняття інформації з каналів зв'язку, інших засобів негласного отримання інформації та на посадових осіб - від двохсот до п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією спеціальних технічних засобів для зняття інформації з каналів зв'язку, інших засобів негласного отримання інформації [1].

Зазначене законодавцем дає можливість розмежувати елементи складу адміністративного правопорушення щодо незаконного зберігання спеціальних технічних засобів негласного отримання інформації. Одним із найважливіших елементів є суб'єкт та суб'єктивна сторона правопорушення. У даному випадку суб'єкт може бути як загальний, так і спеціальний. Загальним суб'єктом у

адміністративному праві є фізична осудна особа, яка на момент вчинення протиправного діяння досягла шістнадцятирічного віку.

Виділяють також і спеціальні суб'єкти (ті, яким властиві певні властивості щодо вчинення тих чи інших протиправних діянь). Теоретики виокремлюють певні критерії класифікації таких суб'єктів, серед яких:

- на основі особливостей професійної та службової діяльності: службовці (державні службовці); капітани суден; працівники торговельних підприємств та підприємств громадського харчування; водії; підприємці; військовослужбовці та працівники правоохоронних органів;

- на підставі незаконної поведінки в минулому: особи, які раніше притягувалися до адміністративної відповідальності; особи, які перебувають під адміністративним наглядом органів внутрішніх справ; особи, які залежать від наркотиків;

- на підставі того, що вони зареєстровані в спеціальному реєстрі військового округу: новобранці; особи, які підлягають обов'язковому військовому службі; резервісти; особи, які проходять військову підготовку;

- мають доступ та можливості використання певного обладнання.

У зазначених випадках йдеться про специфічний правовий статус окремих осіб, який визначає надання суб'єкту правопорушення таких особливих характеристик:

- є специфічними лише для певних груп громадян;
- виникають на підставі індивідуальних правових актів або інших нормативних актів;
- відображають специфіку правового статусу цих суб'єктів;
- закріплені в Кодексі про адміністративне провадження;
- закріплені з метою диференціації відповідальності різних категорій громадян [2].

За незаконне зберігання спеціальних технічних засобів негласного отримання інформації у статті 195-5 КУпАП передбачено різні види адміністративних стягнень до загальних суб'єктів та спеціальних суб'єктів, тобто посадових осіб, які займають відповідальне становище (наприклад, у державних установах, приватних компаніях), що мають доступ та відповідальність за спеціальні технічні засоби.

Суб'єктивна сторона даного правопорушення є внутрішня сторона проступку, психічний стан суб'єкта, що характеризує його

волю, яка виявляється в протиправній дії, його ставлення до дії, яку він вчинив. Ознаками суб'єктивної сторони є вина, мотив і мета правопорушення. При цьому вина є конституїтивною (атрибутивною) ознакою суб'єктивної сторони проступку, і під її основними формами розуміють умисел і необережність, що виявляються у вчиненому адміністративному правопорушенні. Умисел має місце в правопорушенні тоді, коли особа, що його вчинила, усвідомлювала суспільно небезпечні наслідки дії (щодо злочинів), що ним вчинена, або передбачала її суспільно шкідливі наслідки (щодо адміністративних проступків), бажала або свідомо допускала виникнення цих наслідків [3]. Тож, статтею 195-5 КУпАП передбачено обов'язкову наявність вини у формі умислу. Особа усвідомлює, що зберігає заборонені спеціальні технічні засоби і бажає цього, або свідомо допускає таке зберігання, незважаючи на заборону.

У статті 195-5 КУпАП прямо не визначено доведення мети, але часто вона пов'язана з бажанням негласного отримання інформації, що підсилює відповідальність (хоча і в рамках адміністративної).

Отже, незаконне зберігання спеціальних технічних засобів негласного отримання інформації є правопорушенням із формальним складом, тобто таким, що вважається закінченим з моменту встановлення факту незаконного зберігання, незалежно від того, чи була отримана інформація. Важливим є визначення суб'єкта і його ставлення до наслідків протиправного діяння. Окрім того, потребує доведення відсутність дозволу на зберігання таких засобів. Отримані дані є основою кваліфікації для встановлення розміру стягнення.

Список використаних джерел

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення. URL: https://ips.ligazakon.net/document/view/kd0005?an=983220&ed=2019_10_03.

2. Адміністративна відповідальність. Мультимедійний навчальний посібник. URL: https://arm.navs.edu.ua/books/adv-vidpov/pages/rozdil_2.html

3. Адміністративне право : навч. посіб. URL: http://virtuni.education.zp.ua/edu_cpu/mod/book/view.php?id=29224&chapterid=2577